

פעילות אינטנסיבית של הרשות הפלסטינית לרישום קרקעות פלסטיניות ביהודה ושומרון בטאבו, כאמצעי משפטי להוכחת בעלות עליהם בבתי המשפט, ובכלל זה בבתי משפט ישראלים

24 באפריל 2018

בשנה האחרונה מגלה הרשות הפלסטינית פעלתנות רבה לקידום הסדרי רישום בטאבו של קרקעות ביהודה ושומרון. פעילות זאת מתבצעת ע"י הרשות להסדרת (רישום) האדמות והמים, גוף הפועל במסגרת רשות המקרקעין, הכפופה לממשלה הפלסטינית (העומד בראשה נהנה ממעמד של שר). דגש מיוחד מושם על רישום הקרקעות בטאבו בשטחי C ובאזור ירושלים¹. פעולת רישום הקרקעות נתפסת ע"י הרשות הפלסטינית כאמצעי משפטי חשוב להוכחת בעלות של פלסטינים על האדמות ביהודה ושומרון. מטרת רישום הקרקעות הינה, להערכתנו, להקשות, ככל הניתן, על רכישת אדמות ביהודה, שומרון ומזרח ירושלים ע"י ישראלים ולהעניק יתרונות לפלסטינים הפונים לערכאות משפטיות, בין השאר, לבתי משפט ישראלים.

פעילות זאת נחשפה בריאיון שהעניק לאחרונה השופט מוסא שכארנה, יושב הראש החדש של רשות המקרקעין הפלסטינית, לסוכנות הידיעות ופא (7 באפריל 2018). בריאיון אמר השופט שכארנה, כי תהליך רישום והסדרת המקרקעין כבר החל ואיש לא יוכל לעצור אותו. לדבריו מחצית מפעולות הרישום בטאבו מתבצעות בשטח C ובאזור ירושלים במסגרת "מהלך אסטרטגי" של ההנהגה הפלסטינית, שנועד להגן על האדמות הפלסטיניות ולבסס את זכותם של הפלסטינים עליהם. לדבריו, מהלך זה מממש גם את "זכות השיבה" באמצעות רישום קרקעות של פלסטינים החיים בניכר (פרוט הריאיון שהעניק השופט מוסא שכארנה ופעילות הרשות להסדרת רישום האדמות והמים בשנה האחרונה ראו נספחים א' ו-ב').

לפעילות הרישום בטאבו של הרשות הפלסטינית ניתן להוסיף את שיתוף הפעולה שמקיימת הרשות הפלסטינית עם תורכיה, שבמסגרתו הועברו אליה מסמכים מהארכיון העות'מאני, במטרה להוכיח את הבעלות הפלסטינית על קרקעות ביהודה ושומרון ולסיכול השתלטות ישראלית עליהם. בעיתוי הנוכחי שמים הפלסטינים דגש על תיעוד בעלות ההקדש הפלסטיני (הוקף) על קרקעות פלסטיניות במרחב ירושלים תוך הסתייעות בארכיון העות'מאני, שקיבלו מהתורכים (הכולל מסמכי רישום מקרקעין בשטחי האימפריה העות'מאנית בין השנים 1517-1914)².

¹ שטחי C הינם שטחים ביהודה ושומרון המצויים בשליטה ביטחונית ואזרחית ישראלית. מקור המונח הוא בהסכם אוסלו ב' (1995). עיקר המחלוקות שבין ישראל לפלסטינים בענייני מקרקעין מצויים בשטחי C.
² פרוט ראו פרסום מרכז המידע מה-15 במרץ 2018: "הרשות הפלסטינית בשיתוף פעולה עם תורכיה פועלת לאיתור מסמכים מהארכיונים העות'מאניים בכל הנוגע לבעלות פלסטינים על קרקעות, ובכלל זה אדמות הוקף בירושלים, לשם סיכול מכירת קרקעות לישראלים".

נספח א'

עיקרי הריאיון שהעניק השופט מוסא שכארנה לסוכנות ופא (7 באפריל 2018)

◀ **השופט מוסא שכארנה הינו יושב הראש החדש של רשות המקרקעין הפלסטינית**, שנכנס לתפקידו ב-14 במרץ 2018. הוא גם עומד בראש **הרשות להסדרת (רישום) האדמות והמים**³, שהינה גוף הפועל במסגרת רשות המקרקעין. בתוקף תפקידו זה הוא נהנה ממעמד של שר וכפוף לממשלה הפלסטינית.

מוסא שכארנה, המשמש יו"ר רשות המקרקעין הפלסטינית וכיו"ר הרשות להסדרת (רישום) האדמות והמים (ופא, 8 באפריל 2018).

◀ בראיון שהעניק לסוכנות הידיעות הפלסטינית ופא (7 באפריל 2018) התייחס השופט מוסא שכארנה בהרחבה לפעולות רישום והסדר המקרקעין (הטאבו) המתבצעות ע"י הרשות להסדרת (רישום) האדמות והמים. להלן עיקרי דבריו:

◆ בשנות החמישים של המאה העשרים החלה ירדן בתהליך הסדר המקרקעין בגדה ורישומם בספרים. תהליך זה נעצר לאחר "הכיבוש הישראלי" בצו המנהל האזרחי. כאשר הוקמה הרשות הפלסטינית חודשו פעולות ההסדר במחלקת רשות המקרקעין אך הן התנהלו באיטיות. **מכיוון שהנהגה הפלסטינית רואה בנושא הסדרת האדמות ורישומן בטאבו תוכנית אסטרטגית, הוקמה רשות מיוחדת לעניין זה ב-22 במרץ 2016.**

◆ **תהליך הסדר המקרקעין בפלסטין כבר החל.** התוכנית המתבצעת בגדה מהווה "תוכנית אסטרטגית של פלסטין", שנועדה להגן על האדמות ולבסס את הבעלות עליהן. **מחצית מפעולות הרישום וההסדר מתבצעות באזורי C וירושלים.** התוכנית ממשת את "זכות השיבה" באמצעות רישום המקרקעין על שם בעליהן, אפילו אם הם היגרו (מפלסטין) והם חיים בניכר. כמו כן תשים התוכנית קץ לאלפי סכסוכי בעלות על מקרקעין בין אזרחים פלסטינים ותפחית כמות את התיקים המובאים להכרעת בתי המשפט.

³ במקור: היאה תסויה אל אראצ'י ואלמיאה.

◆ **האדמה היא לב הסכסוך עם "הכיבוש" (הישראלי) והסדרת הקרקעות ורישומן בטאבו הינו האמצעי הטוב ביותר לשמירה על הבעלות הפלסטינית על הקרקעות.** זאת, מכיוון שהטאבו מעניק שטר בעלות לבעלי הקרקע, שבאמצעותו הם יכולים להגן על אדמתם. המסמכים הקיימים עתה-תעודות לשימוש בקרקע- אינם מסמכי בעלות מאחר והם חלשים בכל הקשור להוכחת הבעלות. מסמכי הטאבו הינם מסמכי בעלות רשמיים בכל מדינות העולם, לרבות ישראל. לאחר הרישום בטאבו והוצאת שטרי הבעלות לא ניתן יהיה לנשל את בעלות העם הפלסטיני על אדמתו. בשטרי הבעלות, שיינתנו לאזרחים, ניתן יהיה להשתמש להגנה בפני כל בית משפט, אפילו בתי משפט בישראל.

◆ **פעולת הסדר הקרקעות כבר החלה להתבצע.** לדברי שכארנה מתבצעות עתה כשבעים תוכניות הסדרי מקרקעין ברחבי הגדה בהסתמך על תצלומי אוויר מדויקים ותוכניות מדוקדקות. לקידום התוכניות הללו הוקמו שבעים משרדים באזורים השונים (ראו נספח ב'). לדבריו לפני הקמת הרשות להסדרת (רישום) האדמות והמים לא נערך רישום מקרקעין באזור C. אולם עתה מתבצע רישום מקרקעין בכל הגדה המערבית ויותר ממחצית הפעילות מבצעת בשטחי C.

◆ **פעולת הסדר המקרקעין החשובות ביותר מתבצעות עתה בעוטף ירושלים, ובפרט במזרח ובצפון מערב ירושלים** (שכארנה הזכיר בהקשר זה את העיירה ביר נבאלא שבצפון מערב ירושלים, שבשליטת הרשות הפלסטינית). זאת, במטרה למנוע העברת קרקעות ל"כיבוש" (ישראל) וכדי שלאזרחים יהיו מסמכים, שבאמצעותם הם יוכלו להגן על קרקעותיהם.

◆ הליכי הסדר המקרקעין הינם בדרך כלל ממושכים משום שהם הליכים טכניים-משפטיים. כל אזרח נדרש להתלוות לצוותי המדידה, להמציא את המסמכים הדרושים, ולהציג טיעונים לזכויותיו על הקרקע. במהלך 2017 בוצעה מדידה של 283,000 דונמים בכל רחבי הגדה. השנה (2018) מקווים שיוכפל השטח שיימדד ויבוצעו הסדרי הבעלות עליהם. שכארנה צופה, כי תוך חמש שנים יבוצע הרישום של כל קרקעות הגדה על שם בעליהן באופן משפטי.

◆ **רשות המקרקעין פועלת להקמת בנק מקרקעין וארכיון לאומי,** כדי שהמידע יהיה נגיש לכל בעלי הקרקעות והם יוכלו להשיגו בקלות. הדבר יסייע לחברות נדל"ן לבצע פרויקטים לרווחת הציבור הפלסטיני.

פעילות הרשות להסדרת (רישום) האדמות והמים בשנה האחרונה

תמונת הפרופיל בדף הפייסבוק הרשמי של הרשות להסדרת (רישום) האדמות והמים. על גבי מפת פלסטין מסומן הדגל הפלסטיני, מסר כי ארץ-ישראל כולה שייכת לפלסטינים (דף הפייסבוק של הרשות להסדרת (רישום) האדמות והמים, 11 באוקטובר 2016).

מעיון בדף הפייסבוק של הרשות להסדרת (רישום) האדמות והמים עולה, כי **לדברי מוסא שכארנה על הפעילות האינטנסיבית המתבצעת ע"י הרשות כיסוי ממשי בשטח**. פעילות זאת באה לידי ביטוי בכמה תחומים: חתימת הסכמי שיתוף פעולה עם רשויות מקומיות פלסטיניות; פתיחת משרדים של הרשות ברשויות מקומיות; ביקורי מוסא שכארנה במשרדי הרשות באזורים השונים; קיום קורסים והכשרות מקצועיות עבור עובדי הרשות; חתימת הסכם שיתוף פעולה עם סוכנות הידיעות הפלסטינית ופא ועם רשות השידור הפלסטינית (להערכתנו מתוך ראיית המאבק על רישום הקרקעות גם כמאבק תודעתי).

פעילות הרשות להסדרת (רישום) האדמות והמים בשנה האחרונה

מוסא שכארנה מבקר במשרדי הרשות להסדרת (רישום) האדמות והמים במחוז ראמאללה (דף הפייסבוק של הרשות להסדרת (רישום) האדמות והמים, 16 בינואר 2018).

מוסא שכארנה, משתתף בטקס פתיחת משרד רשות הסדרת המקרקעין במחוז שכם בהשתתפות מושל מחוז שכם, אכרם רג'וב, וראש עיריית שכם עדלי יעיש (דף הפייסבוק של הרשות להסדרת (רישום) האדמות והמים, 21 בנובמבר 2017).

מוסא שכארנה משתתף בטקס פתיחת משרד של רשות הסדרת האדמות בבית אמר,
צפונית לחברון (דף הפייסבוק של הרשות להסדרת (רישום) האדמות והמים, 8 באוקטובר 2017).

מוסא שכארנה נפגש במשרדו בראמאללה עם נציגי המשרדים
באזורים השונים כדי להתעדכן אודות מהלכי הסדרת האדמות
(דף הפייסבוק של הרשות להסדרת (רישום) האדמות והמים, 26 בספטמבר 2017).

מוסא שכאונה משתף ביום עיון של עובדי המוסד בנושא שימוש במידע GNSS (מערכת ניווט לוויינית) (דף הפייסבוק של הרשות להסדרת (רישום) האדמות והמים, 16 באוגוסט 2017).

צוות הרשות להסדרת (רישום) האדמות והמים נפגש עם תושבים בכפר ח'רבתא אלמצבאח, אשר ממערב לראמאללה, לשם מיפוי ורישום קרקעותיהם (דף הפייסבוק של הרשות להסדרת (רישום) האדמות והמים, 21 במרץ 2017)